

Добровольський І. А. Світлозатримуюча здатність крон деяких деревних порід / І. А. Добровольський // Досягнення ботанічної науки на Україні. 1967–1968 рр. / АН Української РСР. Українське ботанічне товариство. – Київ : Наукова думка, 1970. – С. 44–45.

І. А. Добровольський

СВІТЛОЗАТРИМУЮЧА ЗДАТНІСТЬ КРОН ДЕЯКИХ ДЕРЕВНИХ ПОРІД

(Прочитано на засіданні Криворізької групи
Українського ботанічного товариства 20.XI.1968 р.)

Деревні породи, крони яких добре затримують сонячні промені, дають гарний затінок в місцях масового відпочинку: в парках, скверах, на вулицях. В умовах півдня України, де влітку на відкритих місцях освітленість опівдні дорівнює 80–100 тис. люкс, особливо важливо мати в складі зелених насаджень породи дерев з менш проникливими для променів сонця кронами.

У серпні і вересні, в сонячні дні за допомогою люксметра вимірювалась сонячна радіація під кронами дерев, що зростають в Криворіжжі. Освітленість під кронами різних видів дерев 20-річного віку опівдні була такою (в % відносно освітленості відкритих місць): клен ясенolistий – 70, клен сріблястий – 60, перистогіллястий – 60, тополя пірамідальна – 50, береза бородавчаста – 50, ялівець віргінський – 34, софора японська – 32, в'яз листкуватий – 30, липа серцелиста – 25 (на вологих місцях), біла акація – 20.

Деякі декоративні форми, особливо з кулястою короною, наприклад, біла акація куляста, в'яз листкуватий кулястий, клен звичайний кулястий, відзначаються значною затінюючою здатністю, яка перевищує звичайні форми приблизно вдвічі.

Важливе значення для створення доброго затінку в наших зелених насадженнях мають групові посадки.

Освітленість у групах дерев становила (в % відносно освітленості під кронами поодиноких дерев): біла акація – 50, ялівець віргінський – 35, софора японська – 60, тополя – 55.

Здатність крон деревних порід затримувати сонячні промені не є постійною і визначається віком рослин, їх станом, типом посадки тощо. З віком ця здатність зростає і в умовах міст півдня України сягає свого максимуму у віці 25–30 років.

Для озеленення міських вулиць потрібно надавати перевагу породам, що розвивають щільні розкидисті крони, а також садовим формам з кулястим и кронами.

Досить ефективними в наших парках та скверах є групи дерев, які у два і більше разів краще затримують промені сонця порівняно з поодинокими деревами. Для умов степу УРСР кращими для озеленення міст слід вважати білу акацію (звичайну та кулясту), в'яз листкуватий (кулястий), софору японську, ялівець віргінський, тополлю Болле. На вологих місцях можна висаджувати липу, в'яз гладенький, клен звичайний.